

S. Sayısı : 33

Posta, Telgraf ve Telefon idaresi biriktirme ve yardım sandığı hakkında kanun lâyihası ve Maliye, Bütçe ve Nafia encümenleri mazbataları (1/514)

T. C.

Başvekâlet

Kararlar dairesi müdürlüğü

Sayı: 6/5152

19 . XI - 1940

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Posta, telgraf ve telefon idaresi biriktirme ve Yardım sandığı hakkında Münakalât vekilligince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 12 - XI - 1940 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası esbabı mucibesile birlikte sunulmuştur.

Başvekil

Dr. R. Saydam

Esbabı mucibe

2208 sayılı Teşkilât kanununun 14 ncü maddesindeki hükme istinaden teessüs etmiş ve bu maddeye ek olan 2711 numaralı kanunla da pul beyiyeleri sermaye olarak verilmiş bulunan P. T. T. Biriktirme ve yardım sandığından 2208 sayılı kanun ile bu kanuna muhalif hükümleri ilga eden 2822 numaralı yeni Teşkilât kanununda bahsolunmadığından ve bu kanunun Bütçe encümeni esbabı mucibe mazbatasında da «bu sandığın, memurların kendi taahhütleriyle kurulacağına göre bunun için hüküm vâzına mahal görülemediği» yazılı olduğundan sarahaten lâğvi zikredilmemesine rağmen mülga olan bir kanunun bir maddesine ek olan 2711 numaralı kanunun da mülga olduğu içtihadında bulunularak beyiyelerin bu sandığa verilip verilmeyeceğinde tereddüt husule gelmiştir. Halen ortak adedi beş bine ve sermayesi de (270 000) liraya baliğ olan ve P. T. T. Memurlarına çok bariz yardım dokunan bu sandığın, hem kanunî vasfı haiz bir hale vazı ve hem de idarenin resmî bir geliri olmayan ve gişelerdeki memurların yapıştırdıkları pullardan toplanıp kendilerine tediyesi de kabil bulunmayan beyiyelerin kemakân bu sandığa verilmesini temin için merbut kanun lâyihası ihzar edilmiştir.

Nafia encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Nafia encümeni
Esas No. 1/514
Karar No. 3

3 - XII - 1940

Yüksek Reisliğe

Posta, telgraf ve telefon idaresi Biriktirme ve yardım sandığı hakkında Münakalât vekâletince hazırlanan ve İera Vekilleri Heyetinin 12 - XI - 1940 tarih ve 6/5152 sayılı tezkeresile Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan ve 22-XI-1940 tarihinde Encümenimize havale buyurulan kanun lâyihası, Posta, telgraf ve telefon umum müdürü ve Posta işleri müdürünün huzur ile tetkik ve müzakere olundu.

Kanun lâyihasının birinci maddesi, bazı kelime değişikliği ile aynen kabul edilmiştir.

Encümenimiz, Posta, telgraf ve telefon idaresinin Biriktirme ve yardım sandığı nizamnamesindeki faiz miktarının kanunî had dahiline

indirilmesini bilhassa temenniye şayan görmüş ve diğer maddeler aynen kabul edilmiştir.

Havalesi mucibince Maliye encümenine tevdi edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Nafia E. Reisi	Bu M. M.	Kâtip
Erzincan	Urfa	Sivas
A. Samih İter	Ş. Uluğ	A. N. Demirağ
İçel	Ankara	Elâzığ
M. C. Mersinli	A. Baytan	F. Z. Çiyiltepe
Afyon K.	Tunceli	İsparta
M. Gönenç	Sami Erkmam	H. Özdamar
Çoruh		Malatya
A. R. Erem		M. Özpazarbaşı

Maliye encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Maliye encümeni
Esas No. 1/514
Karar No. 32

5 - IV - 1941

Yüksek Reisliğe

Posta, telgraf ve telefon idaresi yardım ve biriktirme sandığı hakkında Münakalât vekillince hazırlanıp İera Vekilleri Heyetinin 12 - XI - 1940 tarihli içtimamında Büyük Millet Meclisine arzı kararlaştırılan kanun lâyihası Posta işleri müdürü ile İdare hukuk müşaviri hazır buldukları halde müzakere olundu.

Mülga 2208 numaralı teşkilât kanununun 14 ncü maddesine ek olan 2711 numaralı kanunla Posta telgraf ve telefon biriktirme ve yardım sandığının sermayesini beslemeğe tahsis edilmiş olan beyiyelerin 2822 numaralı yeni teşkilât kanununda mezkûr sandıktan bahsedilmemesine mebni aynı işte kullanılmasına devam edileceğinde tereddüt bulunduğu ve halbuki meselenin müzakeresi gününde (2 nisan 1941) 450 000 lira sermayeye ve 6798 ortağa malik bulunan bu ta-

sarruf ve tesanüt müessesesinin kanunî irad membarını teşkil eden beyiyelerden mahrumiyeti halinde yaşamasına imkân kalıncacağı eihetle bahse mevzu beyiyelerin yine bu sandığa verilmesini temin maksadile kanun lâyihasının tanzim edildiği anlaşıldı.

Bu sebepleri yerinde bularak lâyihayı esas itibarile müzakereye lâyık gören encümenimiz alâkalılardan aldığı malûmata nazaran ortaklarının büyük kısmı az maaşlı memurlardan mürekkep olan P. T. T. biriktirme ve yardım sandığının Erzincan zelzelesinde felâkete uğrayan yüz küsur memura derhal yüzer lira yardımda bulunmuş olmak, her sene iki yüz kadar memurun yangın, cenaze, ağır hastalık gibi mühim vaziyetlerinde muavenetlerine koşmak kabîlinden tesanüt fikrinin en makbul tezahürle-

rinî tahakkuk ettirmeğe muvaffak olduktan başka uzun yıllar sandığa iştirakten sonra herhangi suretle ayrılan emektar mensuplarına sermaye, temettü ve ikramiyeden müteşekkil mühim meblâğlar tesviyesi suretile bunların ahar ömürlerini nisbî bir saadet içinde idrak etmelerine medar olmakla da Cümhuriyet Hükûmetini daima teşvik ettiği tasarruf prensibini tamime çalışmış bir müessese olarak yaşamağa hak kazanmış bulunduğu ve ancak, yaşayabilmek için de başlıca gelir membaı olan beyyelerden ve ortakların maaşlarından kesilen aidat ile bunların nemasından istifadeye devam zaruretinde olduğuna kanaat getirmiştir.

Kanun lâyihasının maddelerine gelince; sandık sermayesinin teşekkül suretinden bahseden birinci maddede hayır müesseseleri pullarile Millî piyango biletleri beyyelerinin bu maksada tah-

sisi istenmekte ise de gayrin hakkına taallük etmek itibarile bu tahsisin icra edilemeyeceği ve fakat, bu ve bu gibi gelir membalarının hususî anlaşmalarla daima temin edilebileceği mütaleasile bu madde icabına göre tadil olunmuş ve ikinci ve üçüncü maddeler aynen kabul edilmiştir.

Havalesi veçhile Bütçe encümenine tevdi Yüksek Reislikten rica olunur.

Mal. E. Rs.	M. M.	Kâ.
İstanbul	Malatya	Kastamonu
<i>A. Bahındır</i>	<i>N. Baydar</i>	<i>H. Dicle</i>
Bursa	İzmir	Kayseri
<i>Dr. G. Kahraman</i>	<i>K. Dursun</i>	<i>Ö. Taşcıoğlu</i>
Kırklareli	Kırşehir	Malatya
<i>H. Kuleli</i>	<i>M. Seyfeli</i>	<i>M. N. Zabcı</i>
Tokad	Van	Zonguldak
<i>C. Kovalı</i>	<i>I. Arvas</i>	<i>Y. Z. Özençi</i>

Bütçe encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Bütçe encümeni

Mazbata No. 19

Esas No. 1/514

24 - XI - 1941

Yüksek Reisliğe

Posta, telgraf ve telefon idaresi biriktirme ve yardım sandığı hakkında Münakalât vekilligince hazırlanıp Başvekâletin 19 - XI - 1940 tarih ve 6/5152 sayılı tezkeresile Yüksek Meclise sunulan kanun lâyihası Nafia ve Maliye encümenleri mazbatalarile birlikte encümenimize tevdi buyurulmakla Posta, telgraf ve telefon umum müdürü ve Maliye vekâleti namına Bütçe ve Malî kontrol umum müdürü hazır oldukları halde tetkik ve müzakere olundu :

Alınan izahata göre bu sandığın 2208 numaralı kanunun (umumî idarede bir tasarruf ve muavenet sandığı yapılıır. Bu sandığın sureti idaresi bir nizamname ile tayin olunur) diye yazılı 14 ncü maddesine istinaden ve Devlet şûrasınca kabul edilmiş nizamnamesine tevfiikan faaliyete başladığı ve adı geçen 14 ncü maddeye ek olarak çıkan 2711 sayılı kanun ile de idarece makbuzlara ve mektuplara yapıştırılan damga pulu ile Kızılay, Hava ve çocuk Esirgeme kurumları pulları gibi pulların beyyelerinin bu sandığa serma-

ye olarak verilmesinin kabul edildiği ve fakat sonradan 25 - VI - 1935 tarihinde neşredilen 2822 numaralı Teşkilât kanununda sandıktan hiç bahsedilmeyerek sandığın kurulmasına temel olan 2208 sayılı kanunun kaldırıldığı anlaşılmıştır.

İşte teklif edilen lâyiha ile filen mevcut ve faal vaziyette bulunan sandığın yine kanunî bir esasa bağlanması ve bilhassa pul beyyelerinin evvelce olduğu gibi sandığa sermaye olarak verilmesi istihdaf edilmektedir.

Encümenimizce yapılan müzakerede usulü dairesinde teşekkül etmiş olan sandığın sarıh bir emri kanunî olmadıkça veya nizamnamesi icabınca mevcudiyetine nihayet verecek şartlar tahakkuk etmedikçe hukukî varlığının devamı tabii ise de 2208 numaralı kanunun kaldırılması bu kanuna ek olarak çıkan 2711 numaralı kanunun da ilgasını mutazammın olup bu takdirde sandık gelirlerinin en mühim bir kısmını teşkil eden pul beyyelerinden mahrum kalarak faaliyetini idameye muvaffak olması hemen gayrimümkün

bir hale gireceğinden hayırlı maksatlarla müteşekkil bu müessesenin muhafazasını yerinde gören Encümenimiz kanunun kabulüne taraftar olmuştur. Gerçi diğer devair ve idarelerde böyle bir teşekkül yoksa da bu idarenin hususiyeti icabı olarak sarf ve istimal ettiği damga pulu ile muhtelif hayır kurumlarına ait pul beyiyelerinin oldukça mühim bir yekûn teşkil etmesine ve haddi zatında Hazine ile kurumların kabul ettiği ve gözden çıkardığı bu beyiye paralarının pulları kullanan memurlara doğrudan doğruya verilmesinden ise bu memurlar arasında tesanüt ve yardım zihniyetini yaratacak tarzda kullanılmasına imkân vermek üzere bu teşekküle verilmesinin her halile daha münasip ve muvafık olacağı mütalea edilmesine binaen sandığın idame ve takviyesi kanaatle maddelerin müzakeresine geçilmiştir.

Birinci maddenin (B) fıkrası 2822 numaralı kanunun neşri üzerine henüz sandığa maledilmeyen pul beyiyelerinin verilebilmesini temin eder şekilde yazılmıştır. Beyiyenin posta pullarına şümulü olamayacağı tasrihi lâzımgelip gelmiyeceği konuşulmuş, fıkradaki (beyiye tâbi olan nevelerinden) kaydile esasen bu pulların madde hükmünden hariç kaldığı izah ve kabul edilmiştir.

Encümence bilhassa «C» fıkrası üzerinde durulmuş ve azadan bir kısmı tarafından Posta memurlarının vazifeleri dışında piyango bileti ve tahvil satışlarıyla uğraştırılmaları doğru olmayacağı ve kendilerinin bu satışta gayret sarfederek asli vazifelerini lâyıkile görememeleri muhtemel olduğu ve diğer bazı aza tarafından ise bu nevi menkul kıymetlerin posta, telgraf gişelerinde sattırılmasının malsandıkları, bankalar ve sair satış yerlerinden uzaklarda bulunan halkı da bu tasarruf vasıtalarına alıştırmak, teşvik etmek bakımından büyük faydaları olacağı teslim edilmekle beraber satışların emniyet ve intizamını tesis için bu idarelerin asli vazifeleri sırasına konulması, bunlardan hâsıl olacak gelirlerin de posta idareleri varidatına katılması ve çünkü aksi takdirde Posta ve telgraf idaresi mensuplarına verilen bu hakkın mümasil teşkilât mensuplarına da verilmesini icabettireceği şeklinde itirazlar serdedilmiş ise de bir rey fazla ile ekseriyetin mütaleası : Esasen bu satışlardan gaye millî piyango biletleriyle Hazine bono ve tahvillerinin mümkün olduğu kadar sürüm te-

min etmesinden ibaret olup bunun malî ve müdafaa noktai nazarından ehemmiyeti derkâr olduğu gibi bu memurların satıştan bizzat istifadeleri mevzubahs olmadığına göre üzerlerinde vazifelerini ihmal ettirecek tesir yapması düşünülemiyeyeceği ve vazifeleri mütekâsif ve kadrosu gayri müsait olan yerlerde Umum müdürlüğün bu satışa müsaade etmeme-sile her türlü mahzurların önlenebileceği yolunda tecelli etmiş ve yine azadan bazılarının satışların banka ve bayi bulunmayan yerlere hasrı hakkındaki teklif'eri aynı mülâhazalara istinaden keza bir fazla rey ekseriyetile kabul edilmemiş ve fıkra buna göre yazılmıştır.

Encümen ikinci bir madde ilâvesile de sandık mevcut ve alacaklarının selâmetini teminen Devlet malı sayılması hükmünü vazetmiştir.

Sandığın ikrazlarda tatbik ettiği % 12 faiz haddinin çok yüksek olması hasebile bu haddin indirilmesine dair Maliye encümeni tarafından yapılan temenniye Encümenimiz de iştirak ettiği gibi hayırlı maksatları gözeten bu müessesenin daha faydalı ve başka memleketlerdeki emsaline daha uygun olabilmesi için mütekâmil esasları muhtevi yeni bir nizamname ile takviyelerini tavsiyeye lâyık görmüştür.

Yukarıda arzedilen esasları ihtiva eden lâyiha havalesi veçhile yeniden Nafia encümenine verilme üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Reis	Reis V.	M. M.
Çorum	Kastamonu	Muğla
<i>İ. Eker</i>		<i>H. Kitabcı</i>
Kâtip		
İstanbul	Afyon K.	Antalya
<i>F. Öymen</i>	<i>Ş. R. Hatipoğlu</i>	<i>N. Esad Sumer</i>
Bolu	Bursa	Bursa
<i>Dr. Zihni Ülgen</i>	<i>Dr. Sadı Konuk</i>	<i>Fazlı Güleç</i>
Bursa	Diyarbakır	Elâzığ
<i>A. Nevzad Ayas</i>	<i>Rüştü Bekit</i>	<i>M. F. Altay</i>
Giresun	İsparta	İstanbul
<i>M. Akkaya</i>	<i>R. Ünlü</i>	<i>S. Uraz</i>
Kayseri	Kayseri	Kırklareli
<i>S. H. Ürgüblü</i>	<i>F. Baysal</i>	<i>B. Denker</i>
Maraş	Muş	Ordu
<i>M. Bozdoğan</i>	<i>Ş. Ataman</i>	<i>H. Yalman</i>
Samsun	Seyhan	Sivas
<i>M. Ali Yörüker</i>	<i>S. Çam</i>	<i>Remzi Çiner</i>
Tunceli	Yozgad	Yozgad
<i>M. Yenel</i>	<i>A. Sungur</i>	<i>S. İçöz</i>

Nafia encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Nafia encümeni
Esas No. 1/514
Karar No. 28

9 - XII - 1941

Yüksek Reisliğe

Posta, telgraf ve telefon idaresi biriktirme ve yardım sandığı hakkında Münakalât vekâletince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 12-XI-1940 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılarak Başvekâletin 19 - XI - 1940 tarih ve 6/5152 numaralı tezkeresile Yüksek Makamınıza sunulup Encümenimize havale buyurulan kanun lâyihası ve esbabı mucibesile Maliye ve Bütçe encümenleri mazbataları P. T. T. Umum müdürü huzurile tetkik ve müzakere olundu.

Alınan izahata göre kanun lâyihasının istihdaf ettiği maksat:

Posta ve telgraf idaresinin 23 - V - 1933 tarih ve 2208 sayılı teşkilât kanununun meri bulunduğu zamanda ve bu kanunun 14 ncü maddesine istinaden tesisi ve Devlet şûrasınca kabul edilen nizamnamesine göre faaliyette bulunan ve mülga 2711 sayılı ek kanunla geliri tesbit edilen biriktirme ve yardım sandığı hakkında bu kanunları ilga eden 25 - VI - 1935 tarih ve 2822 numaralı P. T. T. İdaresi teşkilât kanununda hiç bir hüküm olmamsına rağmen halen faaliyetine devam eden mevzuubahs sandığın mevcudiyetinin idamesi ve şimdiye kadar olan muamelâtile bundan sonraki muamelât ve gelirlerinin tayin ve

tesbiti hakkında hüküm vazı olduğu anlaşılmıştır.

Verilen izahattan sandığın halen beş yüz bin liraya yakın sermayesi bulunduğu ve memurin ve müstahdemin için faideli olduğu anlaşılmış ve kanunun esas itibarile kabulü encümenimizce de muvafık görülmüştür.

Kanun maddelerinin müzakeresinde daha vazih yazılan Bütçe encümeninin tadilatı encümenimizce de aynen kabul edilmiştir.

Encümenimiz de sözü geçen biriktirme ve yardım sandığı nizamnamesindeki faiz miktarının kanunî hadde indirilmesini bilhassa temenni etmiştir.

Umumî Heyete arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunuldu.

Na. E. Rs.	M. M.	Kâ.
Erzincan	Eskişehir	Sivas
A. S. İtter	İ. Arukan	A. N. Demirağ
Ankara	Ankara	Diyarbakır
A. Baytın	E. Demirel	C. Çubukçu
Eskişehir	İsparta	İzmir
O. Işın	H. Özdamar	S. Epikmen
Malatya	Malatya	Tunceli
M. Öker	M. Ş. Özpazarbaşı	S. Erkman

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

*P. T. T. İdaresi Biriktirme ve Yardım sandığı
kanun lâyihası*

MADDE 1 — P. T. T. İdaresinde mevcut biriktirme ve yardım sandığı hususî nizamnamesine göre idare olunur.

Bu idarece muhabere ve mürasele maddeleriyle makbuzlarına yapıştırılan damga ve hayır müesseselerine ait pullarla satılan piyango biletlerinin beyiyelerinden istihsal olunan mebalîğ ve sandığa dahil memurların maaşlarından nizamname mucibince kesilen aidat ve bunların neması sandığın sermayesini teşkil eder.

MADDE 2 — Bu kaun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 3 — Bu kanunun hükümlerini icraya Münakalât vekâleti mezundur.

12 - XI - 1940

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.
<i>Dr. R. Saydam</i>	<i>Fethi Okyar</i>	<i>S. Arıkan</i>
Da. V.	Ha. V.	Ma. V.
<i>Fayık Öztrak</i>	<i>Ş. Saracoğlu</i>	<i>F. Ağralı</i>
Mf. V.	Na. V.	İk. V.
<i>Yücel</i>	<i>A. F. Cebesoy</i>	<i>H. Çakır</i>
S. İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V.
<i>Dr. H. Alataş</i>	<i>R. Karadeniz</i>	<i>M. Erkmen</i>
Mü. V.	Ti. V.	
<i>Ali Çetinkaya</i>	<i>N. Topçoğlu</i>	

NAFİA ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

*Posta, telgraf ve telefon idaresi Biriktirme ve
Yardım sandığı kanun lâyihası*

MADDE 1 — Posta, telgraf ve telefon idaresinde mevcut biriktirme ve yardım sandığı hususî nizamnamesine göre idare olunur.

Bu idarece muhabere ve mürasele maddeleriyle makbuzlarına yapıştırılan damga pulları ve hayır müesseselerine ait pullar ve satılan piyango biletlerinin beyiyelerinden istihsal olunan mebalîğ ve sandığa dahil memurların maaşlarından nizamname mucibince kesilen aidat ve bunların neması sandığın sermayesini teşkil eder.

MADDE 2 — Aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3 — Aynen kabul edilmiştir.

MALİYE ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

Posta, telgraf ve telefon idaresi Biriktirme ve yardım sandığı kanunu lâyihası

MADDE 1 — Posta, telgraf ve telefon idaresinde mevcut Biriktirme ve yardım sandığı kendine mahsus nizamnameye göre idare olunur.

Bu idarece muhabere ve mürasele maddeleriyle makbuzlarına yapıştırılan pulların beyiyeleri tutarile Sandığın ortağı olan memurların maaşlarından nizamname mucibince kesilen aidat ve bunların neması sandığın sermayesini teşkil eder.

MADDE 2 — Hükûmetin ikinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3 — Hükûmetin üçüncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

BÜTÇE ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

Posta, Telgraf ve Telefon idaresinin Biriktirme ve Yardım sandığı hakkında kanun lâyihası

MADDE 1 — 23 - V - 1933 tarih ve 2208 sayılı kanunun meri bulunduğu zamanda bu kanunun 14 ncü maddesi hükmüne tevfikan teessüs etmiş ve yine bu madde mucibince yapılan bir nizamname ile idare edilmekte bulunmuş olan Posta, Telgraf ve Telefon Umum müdürlüğü Biriktirme ve yardım sandığının gelirleri şunlardır:

A - Posta, Telgraf ve Telefon Umum müdürlüğünün sandığa iştirak eden daimî ve müseccel maaşlı veya ücretli memurlarından nizamnamesine göre alınacak aidat,

B - Posta, Telgraf ve Telefon merkezlerinde sarf ve istimal olunan pulların beyiyeye tâbi olan nevelerinden şimdiye kadar elde edilmiş ve bundan sonra elde edilecek hasılat,

C - Posta, Telgraf ve Telefon merkezlerinde satırılan Millî piyango biletleri, bono, tahvil, hisse senedi gibi menkul kıymetler satışına tavassuttan elde edilecek beyiyeler,

D - Sandık mevcudunun faizleri, teberrular.

MADDE 2 — Sandığın mevcutları ve alacakları Devlet mallarına ait hak ve rüçhanları haizdir.

MADDE 3 — Bu kanun neşri tarihinden itibaren meridir.

MADDE 4 — Bu kanunun hükümlerini icraya Maliye ve Münakalât vekilleri memurdur.